

ВИСНОВОК
антикорупційної експертизи проєкту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо підтримки громадських об'єднань осіб з інвалідністю»

Картка проєкту

Ініціатор(и) законопроекту: Бабенко Микола Вікторович (IX скликання), Мінько Сергій Анатолійович (IX скликання), Тимофійчук Володимир Ярославович (IX скликання), Пушкаренко Арсеній Михайлович (IX скликання) та інші	Мета проєкту Закону – підтримка діяльності громадських об'єднань осіб з інвалідністю, їх осередків на державному та місцевому рівнях, запровадження інституційної підтримки для посилення їхньої інституційної спроможності та інституційного розвитку об'єднань, а також посилення представництва інтересів осіб з інвалідністю на місцевому рівні	Проєкт Закону реєстр. № 4607 від 18.01.2021
---	---	---

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами антикорупційної експертизи проєкту Закону Національне агентство ідентифікувало у його положеннях корупціогенний фактор, який полягає у запровадженні юридично невизначеного механізму фінансування підтримки громадських об'єднань осіб з інвалідністю.

Опис виявленого корупціогенного фактора

1. Неналежне визначення компетенції органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, повноважень осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

Проєктом Закону пропонується внести зміни до ст.ст. 87 та 91 Бюджетного кодексу України (далі – БКУ), які визначають напрями здійснення видатків із державного та місцевих бюджетів.

Так, чинна редакція п.п. «в» п. 9 ч. 1 ст. 87 БКУ передбачає здійснення видатків із державного бюджету у сфері соціального захисту та соціального забезпечення на державну підтримку громадських об'єднань осіб з інвалідністю і ветеранів на виконання загальнодержавних програм (проєктів, заходів) згідно з порядком, визначеним Кабінетом Міністрів України. Розробником запропоновано доповнити це положення видатками на інституційну підтримку всеукраїнських громадських об'єднань осіб з інвалідністю згідно з порядком, визначеним Кабінетом Міністрів України.

Аналогічні зміни проєкт Закону також передбачає щодо видатків місцевих бюджетів. Так, проєкт Закону доповнює перелік видатків місцевих бюджетів новим положенням – наданням фінансової підтримки громадським об'єднанням осіб з інвалідністю на виконання програм відповідного адміністративно-територіального рівня, а також на інституційну підтримку як самих організацій, так і їхніх соціальних об'єктів, які надають послуги особам з інвалідністю.

Запропонований розробником проекту Закону підхід до надання фінансової та інституційної підтримки громадським об'єднанням осіб з інвалідністю та їхнім соціальним об'єктам, які надають послуги таким особам, є юридично невизначеним та не деталізує порядку розподілу такої підтримки.

Наразі проведення конкурсу при відборі громадських організацій для надання державної підтримки врегульовано на рівні низки постанов Кабінету Міністрів України, при цьому на рівні закону це питання не визначено.

Так, постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 166 «Деякі питання надання фінансової підтримки громадським об'єднанням осіб з інвалідністю» встановлено рівні можливості для всіх громадських об'єднань осіб з інвалідністю в отриманні фінансової підтримки з державного та місцевих бюджетів на конкурсних засадах. Бюджетні кошти спрямовуються на фінансову підтримку громадських об'єднань для виконання (реалізації) загальнодержавних програм (проектів, заходів) за результатами конкурсу, що проводиться відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.2011 № 1049.

Водночас цього року заінтересованими суб'єктами вже було ініційовано низку пропозицій щодо зміни цих нормативно-правових актів та скасування проведення конкурсного порядку фінансової підтримки щодо окремих отримувачів – Українського товариства глухих (УТОГ) та Українського товариства сліпих (УТОС).

Запропоновані зміни були предметом антикорупційної експертизи Національного агентства¹, яке визнало, що встановлення необґрунтованих преференцій для організацій невиробничої сфери УТОГ та УТОС шляхом надання їм права отримувати бюджетні кошти без застосування конкурсної процедури є корупціогенним фактором.

Аналогічні за змістом пропозиції містяться і в цьому проекті Закону, адже згідно з положеннями проекту інституційна підтримка з державного бюджету передбачена лише для всеукраїнських громадських об'єднань осіб з інвалідністю, якими фактично виступають УТОС та УТОГ. Крім того, пропозиція в частині надання з місцевих бюджетів інституційної підтримки «соціальним об'єктам» таких громадських об'єднань залишає неврегульованими питання механізму та критеріїв виокремлення таких «об'єктів» у цілях фінансування.

Зазначене обґрунтовує необхідність визначення на законодавчому рівні конкурсної моделі розподілу підтримки з метою припинення практики внесення змін до чинних підзаконних нормативних актів та встановлення привілеїв для окремих заінтересованих суб'єктів.

Враховуючи викладене, запропонована розробником редакція змін містить юридичну невизначеність порядку здійснення видатків з відповідних бюджетів, що у поєднанні з відсутністю альтернативної законодавчої вимоги щодо конкурсного механізму визначення суб'єктів фінансування створює умови для корупційних зловживань та надання необґрунтованих переваг окремим суб'єктам шляхом обмеження доступу до державної фінансової підтримки для інших.

Додатково звертаємо увагу на положення абз. 4 розділу 4.1 Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 26.02.2016 № 68/2016, у яких

¹ Висновок антикорупційної експертизи проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 183 і від 3 березня 2020 р. № 166».

передбачено необхідність урегулювання на законодавчому рівні питання обов'язкового планування у Державному бюджеті України і місцевих бюджетах видатків на надання на конкурсних засадах фінансової підтримки для виконання програм (реалізації проєктів, заходів), розроблених організаціями громадянського суспільства.

Таким чином, з метою забезпечення справедливого, неупередженого та прозорого розподілу державної підтримки застосування конкурсного порядку має бути врегульовано на законодавчому рівні.

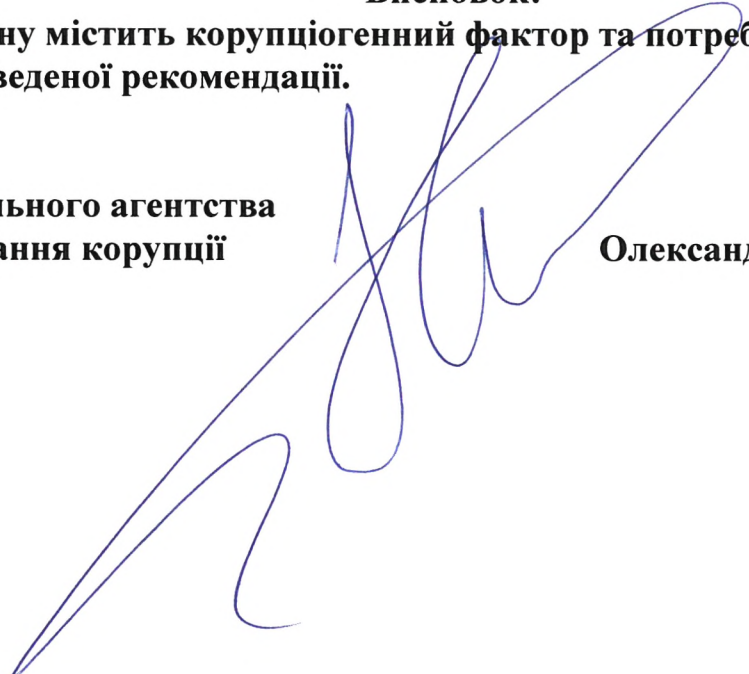
Рекомендації НАЗК:

у проєкті Закону визначити конкурсний порядок надання підтримки громадським об'єднанням осіб з інвалідністю та їхнім соціальним об'єктам.

Висновок:

проєкт Закону містить корупціогенний фактор та потребує доопрацювання з урахуванням наведеної рекомендації.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ